

Kételyek és fehér foltok - Szmolenszk 8 év után

Létrehozás: 04/10/2018 - 11:47

Szerző: Melano

 [1]

Ma van 8 esztendeje, hogy 2010-ben bekövetkezett a lengyel nép rendszerváltás utáni történetének legszomorúbb eseménye, a Lengyel Légierő 101-es oldalszámú, Tu-154M típusú utasszállító repülőgépeinek lezuhanása.

Kapcsolódó cikkek:

[Megosztva emlékezett a lengyel nagypolitika a szmolenszki katasztrófára](#) [2]

E légi baleset a 21. század elejének egyik letragikusabb katasztrófája, hiszen a gépen Lengyelország számos politikai és katonai vezetője utazott. A 96 áldozat között ott volt Lech Kaczyński államelnök és felesége; Ryszard Kaczorowski, a lengyel emigráns kormány utolsó elnöke; Aleksander Szczygło, a lengyel nemzetbiztonsági hivatal vezetője; a szenátus elnöke és a Szejm (a lengyel képviselőház) két alelnöke; a lengyel Fegyveres Erők 7 legfőbb vezetője közül pedig 6 fő.

Ki vagy kik hibáztak?

A lengyel elnököt és kíséretét a katyáni tömegmészárlás 70. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésre szállító repülőgép moszkvai idő szerint 10 óra 56 perckor (magyar idő szerint 8:56) zuhant le a szmolenszki repülőtérről 400 méterre. A balesetet senki nem élte túl, a holttesteket és a gép roncsait a Rendkívüli Helyzetek Minisztériuma szállította Moszkvába – a gép maradványait azóta se adta ki az orosz kormány Varsónak.

Az első hírek szerint – és az orosz vizsgálat is ezt a verziót erősítette meg – annak ellenére, hogy az orosz légiirányítók Minszket vagy Moszkvát javasolták, a repülőgép pilótája a szmolenszki Szevernij katonai repülőtér fölött kísérelte meg a leszállást. Alapvető problémát jelentett a sűrű köd és a repülőtér műszerezettségének hiányossága. A nyomozó csoport lengyel tagja is megerősítette, hogy a pilóták figyelmen kívül hagyták a repülőgép vészjelzéseit, melyek a talaj közelségére utaltak.

Az első információk közé tartozott még, hogy az első pilótának csak pár órás gyakorlata volt erre a géptípusra és nem volt tapasztalata vészhelyzetekben; a fekete doboz tanúsága szerint többen jártak a személyzetten kívül a pilótafülkében a lezuhanás előtt: az államfő, a lengyel légierő parancsnoka és a diplomáciai protokollszolgálat vezetője és felmerült annak a gyanúja is, hogy e magas rangú személyek nyomást gyakoroltak a pilótákra a leszállás érdekében. A tragédia vizsgálata során e nyomásgyakorlást ugyanakkor csak az orosz jelentés hangsúlyozza és nincs rá bizonyíték a hangfelvételek alapján.

Egy történelmi párhuzam

A lengyel közvélemény – már csak a rossz történelmi tapasztalatok okán is – fenntartásokkal fogadta a katasztrófa kapcsán Oroszországból érkező híreket, majd az elkészült jelentésben is a szakértők ellentmondásokat fedeztek fel. Sokak számára a történelem ismétlődését jelentette a szmolenszki légi baleset, hiszen szintén egy repülőgép szerencsétlenség áldozata lett Wladyslaw Sikorski tábornok, a londoni emigráns kormány feje.

Sikorski és kormánya egyre kényelmetlenebbé vált mind a nyugati szövetségesek, mind Sztálin számára 1942-1943 fordulójára, mert a tábornok vezette kabinet egy kelet-európai föderáció megalkotásán fáradozott, illetve szorgalmazta a katyń-i mészárlás kivizsgálását. Ilyen előzmények után következett be 1943. július 4-én Sikorski máig rejtélyes tragédiája: egy brit katonai repülőgép fedélzetén tartózkodott a lengyel emigráns miniszterelnök, mikor a gép Gibraltár közelében a tengerbe zuhant. A lengyel történészek egy csoportja máig angol vagy – és ez a gyakoribb teória – szovjet merényletet sejt az eset hátterében, de mindmáig nincs bizonyíték a konspirációra. Ugyanakkor valóban elgondolkodtató, ha egy nemzet 67 év leforgása alatt két vezetőjét is repülőgép balesetben veszíti el...

Orosz légiirányítók, összecserélt holttestek, robbantás

2015 novemberében politikai fordulat történt Lengyelországban, melynek eredményeként a Jog és Igazságosság Párt (PiS) alakíthatott kormányt. A párt elnöke, Jaroslaw Kaczyński (az elhunyt államelnök ikertestvére) érthető okokból érdekelt a katasztrófa körülményeinek tisztázásában. A kormányzó párt szerint a korábbi orosz és lengyel jelentések pontatlanok és fontos információkat hallgattak el. A légi baleset tisztázására 2016 februárjában a Lengyel Főügyészség és a katonai ügyészség bevonásával egy új vizsgálóbizottságot állítottak fel.

2017-2018-ra e vizsgálóbizottság a tragédia megítélése szempontjából az eddigiektől jelentősen eltérő következtetésekre jutott. Változás történt a felelősség kérdésében, az elnöki különgép pilótái helyett Varsó három orosz légiirányítót – Pavel P., Viktor R. és Nyikolaj K. – vádol légi katasztrófa szándékos okozásával. A Kreml – bizonyítékok hiányában – nem ért egyet a lengyel ügyészekkel és nem hajlandó az orosz tiszteket kiadni Lengyelországnak, ahol gyanúsítottként hallgatnák ki őket.

A vizsgálatok másik, érdekes szála a robbantásos merénylet teóriája. Fentebb már írtuk, hogy Moszkva a mai napig nem adta ki a gép roncsait a lengyel félnek, így az ügyészség a holttestek bünyügyi szakértői vizsgálatától vár eredményt. Egy nemzetközi szakértői csoport robbanóanyag esetleges jelenlétét vizsgálja az áldozatokból vett minták segítségével. E vizsgálatokkal párhuzamosan zajlik az áldozatok azonosítása a holttestek exhumálásával. Az exhumálás során több esetben a koporsókban összecserélt holttesteket találtak.

A legfrissebb nyilatkozatot a katasztrófa ügyében Wiesław Binienda mérnök, a nemzetközi vizsgálóbizottság tagja adta január végén, aki robbantásos merényletről beszélt. Ugyanakkor nem fejtette ki, hogy mire alapozza e gyanúját és az eddigi vizsgálatok sem támasztják alá véleményét. Bizonyítékok és tények még nem, kételyek és fehér foltok még bőven vannak a szmolenszki tragédia körül.

Szerző: Törék Csaba

Tags:

[Lengyelország](#) [3]

[szmolenszk](#) [4]

[tragédia](#) [5]

Visegrádiak:

[Lengyelország](#) [6]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/ketelyek_es_feher_foltok_szmolenszk_8_ev_utan

Hivatkozások

[1] <https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/szmolenszk2010.jpg>

[2] https://www.melano.hu/megosztva_emlekezett_a_lengyel_nagypolitika_a_szmolenszki_katasztrofara

[3] <https://www.melano.hu/tags/lengyelorszag>

[4] <https://www.melano.hu/tags/szmolenszk>

[5] <https://www.melano.hu/tags/tragedia>

[6] <https://www.melano.hu/visegradiak/lengyelorszag>